

GYÖRFFY ÁKOS (Kreuzkirche, Liberatorok)

GYÖRFFY ÁKOS (1976) Kismaros

2013 őszén Drezdában töltöttem néhány napot.
Nagy sétákat tettem egyedül
vagy német házigazdával az Elba partján.
Néztem a várost, amiről tudtam,
hogy 1945. február 13-án
megsemmisült egy minden képzeletet
felülmúló bombázásban.
Ennek ellenére ott láttam mind
a nevezetes épületeket magam előtt.
A Zwingert, a Semperopert, a Frauenkirchét
és a többi.
Nem tudtam eldönteni, mit is látok valójában.
Vajon ez tényleg Drezda,
vagy valamiféle Drezda-másolat,
ami kísértetiesen hasonlít az eredetire?
Úgy jártam-keltem a városban,
mint egy temetőben.
Az épületekre nem tudtam másként tekinteni,
mint hatalmas síremlékekre.
Mégkérdeztem egy-két helybelitől,
hogy a szinte minden régebbi épület
falában jól látható megfeketedett kövek
vajon a bombázást követő
tűzviharban égtek-e meg.
Egyöntetűen válaszolták, hogy az csak az idő műve.
A kelleténél talán határozottabban
válaszoltak a kérdésemre.
Szinte indulatosan.
Hogy képzelem, és miféle tűzvihar,
miközben roppant udvariasak voltak,
a világért sem akartak volna megsérteni.

Elutazásom előtt néhány órával
betévedtem a Kreuzkirchébe,
egy evangélikus templomba,
ami majdnem teljesen megsemmisült
a bombázásban, de később újjáépítették.
Leültem a hátsó padosorok egyikében.
A templom biztonsági őre
a nyomomban járt, le nem vette a szemét rólam.
A hátamon átvettett gitártokról gondolhatta azt,
hogy egy puskát rejtegetek benne.

Már kifelé menet akadt meg a szemem
a templom egyik oldalhajójában
berendezett kiállításon.
Messziről nézve olyannak tűnt,
mint az általános iskolák faliújságaira
kifüggesztett diák-élménybeszámolók,

rossz minőségű fotókkal, ákombákom betűkkel.
 A paravánokra fénymásolt fotókat ragasztottak,
 némelyiket ráadásul ferdén. A fotók alatt tollal írott,
 már egészen elhalványult,
 néhány soros magyarázó szövegek.
 Tényleg mintha egy iskolai önképzőkör
 éves beszámolóját állították volna ki.
 Nem tudom, mennyi időt töltöttem ott,
 talán egy órát, de lehet,
 hogy tíz perc volt csupán az egész.

Egy sokkos állapotban lévő,
 zokogó nőt támogatnak
 két oldalról a mentőosztag emberei.
 Épp kihúzták a romok alól.
 Egy szinte teljesen, a csontvázáig elégett
 gyermekholttest,
 feltehetően az anyja karjaiban, aki szintén elégett.
 A felforrósodott aszfaltba olvadva fekszenek az utcán,
 száz meg száz más holttesttel együtt.
 Egy gyerek, batyuval a hátán,
 ahogy megy egy hajdanvolt utcán,
 amelyből nem maradt más,
 csak a csupasz, égre meredő kémények.
 Nyitott tehervagonra feltornyozott füstölgő hullák.
 És így tovább, talán harminc-negyven kép.
 Bent, a templom főhajójában egy gyerekkórus próbált.
 Felvettem a hangjukat diktafonnal,
 hogy addig se kelljen tovább nézmem ezeket a képeket.
 Miközben delejes erővel vonzottak,
 újra és újra vissza kellett térnem hozzájuk.

A német–cseh határ előtt felszállt egy fiatal nő
 a hálókocsiba, karján egy néhány hónapos kisfiúval.
 Éjszaka kimentem rágyújtani a folyosóra.
 A nő az alsó ágyon feküdt félmeztelenül,
 a kisfiú még álmában is szopott.
 Napkeltéig álltam az ablaknál,
 csak akkor mentem vissza a hálókocsiba,
 amikor a vonat már a szobi lpoly-hídon dübörgött át.
 A szobi hídon átdübörögve eszembe jutott
 az az apámtól többször hallott történet,
 mely szerint a húga, miután kétségbeejtően
 hosszú ideig nem akart megszólalni kisgyerekkorában,
 és emiatt aztán már komolyan aggódni kezdtek a nagyszüleim,
 hogy tehát a húga első érthető szava
 az volt a zebegényi ház kertjében 1944-ben,
 hogy: bombáznak.

Az amerikai Liberatorok épp akkor
 bombázták a szobi lpoly-hídat,
 és a hatalmas dörrenések tisztán hallatszódtak
 az ősfás, Duna-parti kertben.